א) סוכה מ: וש״נ, ג) עירונין ל) סובה מדוש ב, כ) שתוכן לו. כרימות ב, ג) סנהדרין נד. וש"נ מכות יו:, ד) עי ירוש יבמות פי"א ה"א, ס) מכות יד., וע"ע תו' (וע"ע תו') פסחים סו., ז

הגהות הב"ח

יבמות היד: ד"ה משום, חולין הכ.

ד"ה שכן].

(A) גמ' אלא אמר אביי ק"ו. (מ) גמי חנת חמר אביי ק"י.
("ב כל"ל וכן איתה בילקוט רמו
מקפ"ה [לפנינו בילקוט שם איתה
ה"ה לבין) וכן מבואר גמוסי
אוהרה וכן משמע להדיא מגמי:
רש"י ד"ה מכאן וכוי להי
רש"י ד"ה מכאן וכוי להי המ"ד ואח"ב מה"ד באילו הקריב על פני השדה: (ג) שם הקריב על פני השדה: (ג) שם ד"ה אפי למ"ד כו' לדכשא אחריתא ועונש וכו' דילפינן מיניה בת אביו ובת אמו חיו

שינויי נוסחאות

א] אזהרה מניין ת"ל השמר (כי"מ ור'. וכ"ה בתוס'): ב] ואילך הוא מדבר בזבחים (כתה"י וכ״ה ברוב כתה״י): ד] מצות לא תעשה כל״ל (ש״מ וכתה״י). וכ״ה בלש"י [ובדפ" קודמים הקיפוהו שלה כהוגן]: ה] ל"ל לאביי (שים ובתה"י). וע" דק"ס חום ג ובתה"י). מכר ובקר"ח סוד"ה ק"ו: ו] תיכת נמי נמחק (*ש"מ): ז] נ"ל ואי משרצים טמאים ין ל ט יאי משוצים טמאים שכן מטמאין בכעדשה (ורלס לות ס) אי משרצים טהורים שכן איסורן במשהו אי מערלה וכלאי הכרם שכן איסורי הנאה אי משביעית שכן תופסת את הותרה מכללה אי מכולהו שכן לא הותרו מכללן תאמר בחלב שהותר מכללו אלא אמר רבא שהותר מכללו אלא אמר רבא (כי"צ): ח] נכי"ל ליתל בכני"ל ליתל בכנדשה. ועי מוס' חולין קכ ע"ל ד"ה שכן וכו' דמה דליתל הכל מה לשרצים טמאים שמטמאין בכל שהוא, לל נרסי׳ לה וסופרים שבשו משום דבתר הכי האמר מה לשרנים בד"ה במשהו וכו', לאו רש"י כתבו אלא תלמיד אחד פי' כן כתבו חנה חנמיד חחד פי" כן ע"ם הגי" ששבשו הסופרים. וחדע דכך הוא, דאם מפי רש"י ילא הדברים מתור טובא במ"ש "ילא הדברים מתור טובא במ"ש היא דעים במשהו כו' אבל חלב בכזית, הלא ידענא דחלב אינו מטמא כלל יוטחור לנמרי כתנואר הכא וטהור נגמרי בנובומו הב.. דקאמר מה לנבלה שכן מטמא כלומר אבל חלב אינו מטמא. וכן נכותר סבל חלב חילו מטמח. וכן נמבאר להדיא בפסחים כג ע"א (הגרי"ב). ועי' בהג' דברי נחמיה שהעיר על דברי הגרי"ב אלו דמ"ש על פירש"י בד"ה משרצים. דמייש ענ פרסיי בדיה מתכרנים, ממו ב דיות מתכרנים, ממו ביותר להם למוסי שם לא מחקן רק מיכם בכל שהוא. וכן מיכה ברשהו "אבל מייד בדיה במשהו "אבל מלב בכזים" אפשר דכוונתו לאכלה. וכ' עוד דאולי האי אבל אבב בר 'ליל בסד"ה שכן: חלב בר 'ליל בסד"ה שכן: ם] מתרומה מה לתרומה שכן מתרומה מה לתרומה שכן
לא הותרה מכללה מכולהו מה
לכולהו שכן לנ"ל (ש"ח. בתה").
ורלה נוס' כי"ל כלות ו: י] תיבת
וכילה ליתל בכתה"י (זולת כי"ל) וכלה דק"ס לות מ, וכלה בלות מלח"ז: יא] בפסח שיש לו כנ"ל (*ש"ח). נ"ל בפסח ומילה שיש להן תקנה (כי״צ). וע׳ ל״ק כשם תוס׳ מכות דבמילה נמי איכא תוט מכות לפניהט מני ניסטו מקנה: יב] בילקוט כ' אחרי רמו מקפ"א הגי' אלא אמר ר' יוחנן אתיא (הגרייב. וכ"ה בכי"מ) ועי' טה"ק. נ"א אלא כדר"י דאמר ר׳ יוחנן (כי״צ וש״מ): יג] אולי היה גירש״י כככי״ל על פני השדה כל הזוכח בכמה כזוכח

שהרי עונשן אמור. כלומר דמסתמא בהו משתעי קרא לאסור והרי עונשן אמור כאן: מכאן ואילך כו' שנאמר למען אשר יביאו וגו'. דמדכתיב אשר הם זובחים משמע שהיו עומדים לישחט בבמה ומכאן ואילך והביאום לה׳ (ב): כזובה יו בשדה. שלא יו לשם שמים: מצום

לא מעשה. בהנך דהוקדשו בשעת היתר מניין: מ"ל ולא יובחו עוד. משמע מעלשיו אסורין ועד עלשיו מותרין בו: ואת להם. עונש עשה ולא תעשה: ולא אחרת להם. כרת: מקום שלה ענש. כגון בקדשים שהקדישן בשעת היתר: הוהיר. כדחמרן ביו כחן: שענש. כשהוקדשו בשעת חיסור: אינו דין שהוהיר. ולקמן פריך וכי מוהירין מן הדין: משרצים. וא"ת תיתי אזהרה בחלב בק"ו משרלים טמאין כגון שמונה שרלים: במשהו. טומאתו בכעדשה אבל חלב בכזית יו: משרלים טהורים. שחין מטמחין כגון לפרדע ונמלה: שכן אסורין במשהו. לאכילה בכעדשה כדתניא במעילה בגמרא בפרק קדשי מזבח (דף מו:) ולה תשקלו הת נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' [ויקרא כן פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה לומר לך כשיעור טומאתן של שרנים טמאים שיעור אכילתן של כל השרצים דהא כולהו כייל להו בהאי קרא ובכל אשר תרמוש האדמה וגו׳ ושיעור טומאתן נפקא לן בהכל חייבים (חגיגה דף יא:) שכן חומט תחילת ברייתו בכעדשה: שכן תופסת את דמיה. באיסורא כדתניא במסכת סוכה (דף מ:) קדש תהיה לכם מה קדש תופס את דמיו אף שביעית תופסת את דמיה: מכללו. חלב יחו הותר מכללו בחיה ובכולהו נמי איכא למיפרך הא פירכא ומש"ה איצטריך אוהרה בחלב: אי קשיא ישו. בהאי דאייתינא אוהרה לשחוטי חוץ בהאי ק"ו הא קשיא לי הא דתנן בפרק קמא לכריתות (דף ב.) דקחשיב ל"ו כריתות להתחייב עליהם חטאת וקתני והפסח והמילה כרת שלהם על מצות עשה היא באה ואין חייבין חטאת על שגגתה בן דחטאת אינה באה אלא על לאו וכרת כדכתיב אשר לא תעשינה (ויקרא ד): סיפי. בו אזהרה מק"ו ממותיר ממנו עד בוקר: שיש לו סקנה. בתשלומי פסח שני: וכי מוהירין מן

הדין. לעיל קאי דמייתי אוהרה לשחוטי חוץ מק"ו: אפילו למ"ד. במסכת מכות עונשין מדין ק"ו מודה דחין מזהירין מן הדין דתניא בפ"ק דמכות (דף ה:) איש כי יקח את אחותו וגו' אין לי אלא בת אביו שלא בת אמו בת אמו שלא בת אביו בת אביו ובת אמו מנין תלמוד לומר ערות אחותו גילה והלא קל וחומר הוא למדתה שאין עונשין מן הדין וכן לענין אזהרת ערות אחותך בת אביך וגו' [שס יח] אין לי כו׳ עד שאין מוהירין מן הדין ופליגי תנאי גפ׳ בתרא יי ואיכא דדרים להאי כאו אחותו גילה דגבי עונש לדרשא (ג) ועונש דבת אביו ובת אמו קסבר עונשין מן הדין ואילו אחותך היא דגבי אזהרה דילפינן מיניה אין מזהירין מן הדין דלא בבו אפנייה לדרשא אחריתי: אסיא הבאה הבאה. שחיטה מהעלאה כתיב בשחיטה (ויקרא יו) לא הביאו וכתיב בהעלאה (שם) לא יביאנו וגזירה שוה הואיל ומופנה היא לכך הרי היא כמי בי שמפרש בה ואין זה מן הדין כק"ו שאדם דן מעלמו ":

לטמא ול"ל דכל שהוא דהכא בבריה קמיירי דבכל שהוא מיחייב משום בריה כדחמרינן בפ"ק דחגיגה (דף י.) ובפ' כהן גדול ומיר (מיר דף נב.) ובמכות (דף יו.) ובפ' גיד הנשה (חולין דף צו.) בכולחו שבן לא הותר סבדד?ן. סימה נילף בכולהו כרת בק"ו מחלב שהותר מכללו: **תיתי** בק"ו ססותיר. הא דנקט מוחיר טפי מגזל וגניבה וכמה לאוין שבתורה משום דמותיר לא עביד מעשה דומיא דפסח ומילה ומש"ה לא נקט נמי הגך דלעיל דאיכא למיפרך שכן יש בהן מעשה:

מאיכה יעבדו נפקא אלא אחת לשלא כדרכה ואפילו לשלא כדרכה כלל שעובדין אותה בבזיון כגון פעור ומרקולים ואחת כדרכה ושלא כדרכה פי׳ כדרכה בעבודת כבוד אלא שאין דרכה בהשתחואה ואם תאמר מנלן הכא זובה בהמה למרקולים אימא כי אתא קרא

שהרי עונשן אמור יואל פתח אהל מועד

אזהרה א דכתיב 2 השמר לך פן תעלה

עולותיך מכאן ואילך בו בזבחים שהקרישן

בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת איסור

הבמות שנא'ם נלמען אשר יביאו בני ישראל

את זבחיהם אשר הם זובחים זבחים שהתרתי

לך כבר יעל פני השדה לומר לך הזובח בשעת איסור הבמות מעלה עליו הכתוב

כאילו הקריב על פני השדה יוהביאום לה'

זו מצות עשה לא יו תעשה מניין ת"ל יולא

יזבחו עוד יכול יהא ענוש כרת ת"ל יחוקת

עולם תהיה זאת להם לדורותם זאת להם

ולא אחרת להם אלא אמר (6) (ר' אבין) ק"ו

ומה במקום שלא ענש הזהיר מקום שענש

אינו דין שהזהיר א"ל רבינא לרב אשים א"כ

לא יאמר לאו בחלב ותיתי ק"ו מנבילה מה

נבילה שלא ענש הזהיר חלב שענש אינו דין

שהזהיר אתא לקמיה דרבא א"ל מנבלה נמים

לא אתיא דאיכא למיפרך מה לנבלה שכן

מטמא משרצים וו טמאין מה לשרצים טמאין

שמממאין במשהו ח משרצים מהורים מה

לשרצים מהורים שאיסורן במשהו מערלה

וכלאי הכרם מה לערלה וכלאי הכרם שכן

אסורין בהנאה משביעית ¢מה לשביעית שכן

תופסת דמיה מתרומה יו שכן לא הותר

מכללה מכולהו גמי שכן לא הותרו מכללן

אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי הא דתנן

יפסה ומילה מצות עשה תיתי בק"ו ממותיר

מה מותיר שלא ענש הזהיר פסח ומילה ז

שענש אינו דין שהזהיר אמר רב אשי אמריתה

לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמר לי ממותיר

לא אתיא דאיכא למיפרך מה למותיר שכן

אין לו תקנה תאמר פסח או יש לו תקנה וכי

מזהירין מן הדין אפילו למ"ד ייעונשין מן

הדין סאין מזהירין מן הדין אלא יו כדרבי יוחנן

דאמר אתיא הבאה הבאה מה להלן לא ענש

אא"כ הזהיר אף כאן לא ענש אא"כ הזהיר

למכובדים שאין דרכן בוביחה אבל למבוזין כגון פעור ומרקולים לא וי"ל דגלי ליה בהשתחואה דמכובדים

אפילו חיוב מיתה במגפף ומנשק: תעלה עולותיך. הא דמייתי אוביחה אזהרה דהעלאה

אמסקנא סמיך דילפי׳ הבאה הבאה או שם שם אבל לאביי דבסמוך

קשה דק"ו הו"ל לאתויי: מקום שענש אינו דין שהזהיר. ולא

שייך למימר פסח ומילה יוכיחו דאיכא למיפרך שכן קום עשה:

מה לשרצים מהורים שכן אסורין במשהו. פי׳ נקונטרס דתניה

את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה לומר כשיעור טומאתן של שרצים טמאים שיעור אכילתן של כל

השרצים דהא כולהו כייל להו בהאי קרא ובכל אשר תרמוש וגו' ושיעור

טומאתן נפקא לן בהכל חייבין (חגיגה דף יא:) שכן חומט תחילת

ברייתו בכעדשה עד כאן לשון הקונטרס ואגב חורפיה לא עיין בה

ובהדיא מסיק התם דוקא בשרנים טמאים ולא בטהורים דאמרינו

במובדלין דיבר הכתוב דכתיב בסיפיה דקרא אשר הבדלתי לכם כו

במסכת מעילה בפרק קדשי מזבח (דף טו:) ולא תשקלו

האי קרא דהכא ולא יזבחו ועוד כתיב זובח לאלהים יחרם דדרשינן בפ׳ ארבע מיתות (פנהדרין דף פא.) דיצתה זביחה ללמד על הכלל לחייב בכל עבודת פנים אפילו בשלא כדרכה וקשה לפי׳ דמהאי קרא לא שמעינן אלא אזהרה אבל עונש במבחין מנא לן ועוד תרוייהו למכובדין לריכי חד לעונש וחד לאזהרה ועוד דלא ה"ל לאיתויי איכה יעבדו אלא הוה ליה למימר אם אינו ענין לכדרכה ברו של מכובדין דכתיב זובח לאלהים יחרם תנהו ענין לשלא כדרכה כלומר מבוזין אלא כמו שפירשנו נראה דרבי אלעזר אכל שלא כדרכה אתא לאשמועי׳ דחייב אלא דנהט מרהולים לרבותא ומהשתחואה נפקא לן דאין חילוק בין מכובדין למבוזין כדפרי׳ תדע דהא אמר בפרק ד' מיתות (שם דף סד:) ג' כריתות בעבודת כוכבים למה אחת לכדרכה ואחת לשלא כדרכה ואחת למולך ולא מיבעיא לן קרא אחרינא חד למכובדין וחד למבוזין וק"ק הא דפריך גפ' ד' מיתות אימא ינתה השתחואה ללמד על הכלל כולו ודקאמרת זובח למה לי לגופיה דמחשבין מעבודה לעבודה ומתמה עליה הש"ס אלא הא דקאמר רבי אלעזר מניין לזובח בהמה למרקולים כו' מהשתחואה נפקא מאי קושיא דילמא אינטריך לאזהרה במחשב מעבודה לעבודה דהא לעולם הוא כך דלא יזבחו אזהרה לעונש דזובח לאלהים יחרם וי"ל דאם איתא דהשתחואה ללמד על הכלל א"כ לא תעבדם דאוקמינן (סנהדרין דף ס:) למגפף ומנשק הוה מייתר לן לאזהרה אזביחה כהו דמהשתחואה הוה ילפינן אזהרה מניין ת"ל השמר לך פן

ומבוזין שוין הוא הדין בזביחה ור"ת מפרש דתרי קראי בוביחה כתיבי

 וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הַבְּיאוֹ לְהַקְּרִיב קְּרְבֶּן לִיהֹוָה לְפְנֵי מִשְׁבּן יְהֹוֶה דְּים יַהְשַׁב לְאִישׁ הַהוֹא דְּם שְׁפְּךְ וְנְבְרַת לְאִישׁ הַהוֹא דְּם שְׁפְּךְ וְנְבְרַת האיש ההוא מקרב עמו: . ויקרא יז. ד

ויקרא יו, ד 2. השְׁמָר לְּךְ כֶּן תְעֻלָּה עלתִיךְ בְּלָ מְקוֹם אֲשֶׁר תְרָאָה: דברים יב, יג 3. לְמַען אֲשֶׁר יְבִיאוּ בְּגַי יִשְׂרָאֵל אָת זְבְחִיתָּם אֲשֶׁר הַם

ישראל את זברתים אשר הם זבתים על פני השדה ההביאם ליהוה אל פתח אל מועד אל הכהן וובחי שלמים ליהוה אותם: ויקרא יו, ה ליהוה אותם: ויקרא יו, ה 4. ולא יובחו עוד את זבתיהם לְשְׁעִירִם אֲשֶׁר הַם זֹנִים אַחֲרִיהָם חֻקָּת עוֹלְם תִּהְיָה זֹאת לָהֶם לְדֹרֹתָם:

מוסף רש"י

שהרי עונשן אמור. שגילה לך הענין את עונשן שהן בכרת: מכאן ואילך. האי ולא יזכחו בייתן יארץ. יאלי זגם זגם וכחו עוד: בשעת היתר. קודם שחוקם המשכן, והזהיר הכתוב שאע״פ שהיו מוקדשין לשם הקרבת במה, המשכן, והזהיר הכחוב שמע"פ שהיו מוקדשין לשם הקרבת במה, לא יקריבום עוד בבמה לגבוה שנאמר את זבחיהם זבחים העומדים קודם לכן שהתרמי בבמה לגבוה בשעת איסור הבמות לבנה על פני השדה לעבודת כזובת על פני השדה לעבודת כוכנים (ע"ז נא:) פסח ומילה מצות עשה. פסח דכתיב (דכרים לאו דכרת, כדכתיב (ויקרא ד) אשר לא מעשינה וגו' (ערוביו צו.): איז מזהירין מן הדין. אף על פי שאדם דן קל וחומר מעלמו אינה אזהרה ללאו (פטחים בד.):

בשדה. וערי סג' הכ"ח לות כ"; ידן ככתק"י שלא לשמים: מון היו מותרין ל"ל (ישים): מון כדאמרן הס"ד ולח"כ מה"ד מקום שענש כיי לג"ל (ותיכם כאן נתחק) (שים): יו) עי לעיל לות ס: יחן לאל אבל חלב ((שים: בהרה"ם): מון להאי ערות אחותו לג"ל (באהים): כבן ל"ל לא (כתהיי חדם: בגן ל"ל למו שמפורש (ישים): כדן לכדרכה כלומר מכובדין כוי כלל"ל (באהים): כבן ל"ל לא (כתהיי חדם: בגן ל"ל למו שמפורש (ישים): כדן לכדרכה כלומר מכובדין כוי כלל"ל (באק והגרי-א חבר): כדן לכם דהיינו שמנה שרצים אבל שרצים טהורים אין איסורן באכילה אלא בכזית וצ"ל דכל כוי לל"ל (ביש)